

Ambrus Ágnes

**Te mit választanál?
Választható tantárgyak az elemi osztályokban**

Megjelent a *Gyakorlatközelben* sorozat harmadik kötete a kolozsvári Ábel Kiadónál (*Te mit választanál? Választható tantárgyak az elemi osztályokban*. Kolozsvár, 2013, Ábel Kiadó), amely az alsó tagozatos opcionális tantárgyak elméleti és gyakorlati vonatkozásairól nyújt átfogó képet. A kiadvány megjelentetése azt a szándékot tükrözi, hogy a Babeş–Bolyai Tudományegyetem keretében működő Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézet állandó kapcsolatot kíván fenntartani az oktatás gyakorlatával.

A kötet előkészítésének egyik fontos mozzanata az „Opcionálisok” témájú pályázat meghirdetése volt, majd – ezt követően – a pályamunkák beküldése a gyakorló pedagógusok részéről. A pályázatra 37 tanító küldött be pályamunkát, ezek közül 22-t minősített nyertesnek az értékelő bizottság, és ezek a tantervek képezik a kiadvány terjedelmesebb részét.

A fejezetek sorrendjét, tematikai középpontját az a szándék határozta meg, hogy a tanterveket illetően minden fontos kérdésre választ kapjon az érdeklődő olvasó, ugyanakkor a kötetet szakmai kézikönyvként is használhassák a tanítóképzésben részt vevő hallgatók, valamint az alsó tagozaton oktató pedagógusok.

Az elméleti részben szereplő írásokból tájékoztatást kapunk Románia Európai Unióba történő belépésének, valamint a Lisszaboni programnak az oktatáspolitikai hatásairól, a 2011-ben életbe lépett Oktatási Törvény tantervekre vonatkozó rendelkezéseiről, megismerkedhetünk a központi tantervek és a helyi tervezés viszonyával, a különböző tanterv-csoportosításokkal, valamint az alsó tagozatos opcionális tantárgyak típusaival.

Az első fejezetben sor kerül az opcionális tanterv szerkezeti egységeinek a bemutatására, a kötetben szereplő pályamunkákból vett példákkal szemléltetve azokat. A szerkesztők fontosnak tartották, hogy érdemben szó essék a tanítók tervezési önállóságának kérdéséről, annak korlátairól és lehetőségeiről is a romániai elemi oktatás szintjén.

A könyv második fele a nyertesnek ítélt pályamunkákat tartalmazza, műveltségi területek szerint csoportosítva. Tantárgyszintű opcionális 9 található a kötetben, műveltségi területen belüli, két tantárgyat átfogó 1, és műveltségi területeken átívelő (multidiszciplináris) 12.

A szerkesztők hangsúlyozzák: a kötetben szereplő tantervekkel nem kész modelleket kívánnak nyújtani a pedagógusoknak, hanem támpontokat, ötleteket adni a választható tantárgyak tervezéséhez. Ezért ha változnak az elemi osztályok tantárgyi programjai, akkor is adaptálni lehet majd a kapott ötleteket a folyamatosan alakuló elvárásokhoz, a helyi adottságokhoz és a saját tanulócsoporthoz.

A kötetben megjelent opcionálisok tantervei az Oktatási Minisztérium által előírt és a pályázatban meghirdetett felépítést követik. A tantárgy általános adatainak bemutatása után az indoklás, majd a tantárgy fejlesztési és részletes követelményei következnek. A részletes követelményekkel párhuzamosan találjuk meg bennük a tanulási tevékenységjavaslatokat, ezeket követik a tanulási tartalmak. Az opcionális tanterveket a módszertani javaslatok zárják, amelyek révén a pedagógusok megosztják a választható tantárgy tanítása során szerzett tapasztalataikat.

A szerkesztői bevezetésekből megtudjuk: a pályamunkák a 2011/2012-es tanév őszi félévében készültek, és 2012 tavaszán bírálta el az értékelő bizottság. A kötet szerkesztési munkálatai közben tantervi váltás következett be: a 2012/2013-as tanévben bevezetett előkészítő osztályban már kompetencia-alapú tantárgyi programok alapján tanítottak, amelyekben az általános fejlesztési követelményeket az alapkompenciák, a részletes követelményeket pedig a sajátos kompetenciák váltották fel.

Meggyőződésem, hogy a kompetencia-alapú tantárgyi tantervek megjelenése és felmenő rendszerben történő bevezetése után is hiánypótlók lesznek a kötetben megjelentetett pályamunkák, és segítséget nyújtanak a tanítóknak a mindennapi tervezési gyakorlatban.

Csak azt sajnáljuk, hogy a tantárgyak széttagoaltságát meghaladó, egységes rendezőelvet érvényesítő integrált tantárgyakat nem képzeltek el a pályázó tanítók, így az integráció elvét érvényesítő opcionális tantervek hiányoznak a kötetből.